

Motion till riksdagen 2025/26:2741

av Jytte Guteland (S)

Barns rätt till frihet från reklam på sociala medier

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett förbud mot alkoholreklam på sociala medier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt barnkonventionen har barn rätt till en trygg barndom, där deras hälsa och välmående sätts i första rummet. Som en del i detta har barn rätt att få tillgång till information, exempelvis via internet, och staten är skyldig att säkerställa att sådan information inte är skadlig. Svensk lagstiftning, till exempel alkohollagen, ger till viss del redan uttryck för dessa rättigheter.

Den svenska alkohollagen (alkohollagen [2010:1622]) slår fast att barn och unga ska skyddas från marknadsföring av alkohol. Alkoholreklam får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn och ungdomar under 25 års ålder. Bestämmelsen är en viktig markering av att barn och unga är särskilt skyddsvärda individer.

Det är nämligen väletablerat i forskningen att barn är särskilt mottagliga för reklam och har svårt att bedöma risker med sina handlingar. En mängd studier visar exempelvis att alkoholreklam påverkar barns och ungas konsumtionsmönster samt bidrar till en

tidigare alkoholdebut och en förhöjd konsumtion – detta i strid med barns och ungas rätt till utveckling och hälsa.

Trots barns rätt att skyddas från skadlig information på internet, samt rätten till utveckling och hälsa, brister svensk lagstiftning när det kommer till att skydda barn från reklam på sociala medier.

Internet har medfört ett förändrat medielandskap, vilket har inneburit att alkoholföretag hittar nya kanaler att marknadsföra sina produkter. Sociala medier är en sådan kanal. Barn och unga är överrepresenterade i sociala medier, och alkoholreklamen skildrar inte sällan populära ungdomsmiljöer. Som en konsekvens exponeras barn och unga dagligen för alkoholreklam, vilket leder till en tidigare alkoholdebut och ökad konsumtion.

Svensk lagstiftning måste skärpas för att leva upp till barns rätt till hälsa, utveckling och skydd från skadlig information enligt barnkonventionen. Ett flertal länder har redan lagstiftat för barns rätt till frihet från alkoholreklam på sociala medier, däribland Litauen, Estland och Norge. Det är tydligt att svenska folket vill att Sverige ska gå samma väg – en majoritet vill att sociala medier ska frias från alkoholreklam (Novus 2022).

En statlig utredning (SOU 2017:113) föreslog redan 2017 att alkoholreklam på sociala medier skulle förbjudas så att barn och unga skulle skyddas mer effektivt från alkoholindustrins reklam och dess allvarliga effekter på deras utveckling och hälsa. Mot bakgrund av det ovan anförda bör regeringen lägga fram en proposition om förbud mot alkoholreklam på sociala medier enligt SOU 2017:113.

Jytte Guteland (S)